Ministerie van Veiligheid en Justitie

Plan van Aanpak

Kindersekstoerisme

Datum 27 september 2013

Colofon

Afzendgegevens

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Inhoudsopgave

Inleiding

Kindersekstoerisme is het fenomeen waarbij personen voor lange of korte duur in het buitenland verblijven en daar minderjarigen seksueel misbruiken, seksueel uitbuiten of daar op enigerlei wijze hun medewerking aan verlenen.

Kindersekstoerisme komt wereldwijd voor en ook Nederlanders maken zich daar schuldig aan. Harde gegevens over het totaal aantal Nederlandse daders zijn niet voorhanden. Wat uit de bekende zaken naar voren komt is dat in de afgelopen decennia enkele tientallen Nederlanders naar landen als Cambodja, Thailand, Brazilië, India, Indonesië, Filippijnen, Gambia, Ghana, Zuid-Afrika, Roemenië en Bulgarije zijn vertrokken en daar kinderen seksueel hebben uitgebuit en/of misbruikt[1]. Daarnaast blijkt, uit gegevens van het ministerie van Buitenlandse Zaken, dat ook een aantal Nederlanders in Westerse landen wordt vervolgd of is veroordeeld voor seksueel misbruik van kinderen. Dit zijn landen zoals de Verenigde Staten, België, Duitsland, Spanje en Zwitserland[2]. Op basis van deze gegevens is de spreiding van het fenomeen divers te noemen. Daarbij maken met name landen waarin sprake is van slechte economische omstandigheden, armoede, gebrek aan of onvoldoende wetgeving voor de bestrijding van seksueel kindermisbruik, onvoldoende prioriteit aan de opsporing en vervolging en corruptie het voor (potentiële) kindersekstoeristen makkelijker om in die landen, vaak ongestraft, seksuele contacten met kinderen te leggen.

Uitgangspunt beleid

De Nederlandse overheid heeft als uitgangspunt dat alle kinderen beschermd moeten worden tegen seksueel geweld. Ook die kinderen die in het buitenland wonen of verblijven. Zeker in het geval wanneer er Nederlandse verdachten in het spel zijn. Kindersekstoerisme is geen apart gedefinieerd delict in het wetboek van strafrecht. De strafrechtelijke vervolging gebeurt op basis van de zedendelicten die strafbaar zijn gesteld in de artikelen 240b, 244, 245, 247, 248a-248e en 249 Sr. Het gaat hierbij om zedendelicten jegens een kind dat wordt gepleegd door een Nederlander (of Nederlandse ingezetene) in het buitenland. Tevens is vervolging op basis van art. 273f Sr (mensenhandel) in bepaalde gevallen mogelijk aan de orde. De genoemde zedendelicten kunnen in combinatie met art. 5/5a Sr ook in ons land aan Nederlanders ten laste worden gelegd als de feiten in het buitenland zijn gepleegd.

Opsporing, waar mogelijk, in het buitenland

Vanwege het geschokte rechtsgevoel, de genoegdoening en ondersteuning van slachtoffers, maar ook de praktische voordelen van opsporing en vervolging daar waar delicten worden gepleegd, heeft het de voorkeur van de Nederlandse overheid dat verdachten van kindersekstoerisme zo veel mogelijk worden opgespoord en vervolgd in het land waar zij het seksueel misbruik van kinderen hebben gepleegd. Dat kan anders komen te liggen als een Nederlander in het buitenland is opgespoord, maar daar niet is vervolgd, of in het geval dat de Nederlander wel is veroordeeld maar vervolgens uit het pleegland vlucht naar Nederland. Ook ligt het anders als een Nederlander in Nederland wordt opgespoord. Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij opsporingsonderzoeken in Nederland, waarbij een verdachte afbeeldingen heeft opgeslagen van webcamsessies waarin hij in het buitenland kinderen dwong tot seksuele handelingen voor de camera of waarbij in het buitenland vervaardigd kinderpornografisch beeldmateriaal wordt aangetroffen. Met de nationale inrichting van de aanpak kinderpornografie en kindersekstoerisme in 2012 is de basis gelegd voor de kwalitatief en kwantitatief verbeterde aanpak van kindersekstoerisme door politie en Openbaar Ministerie (OM). Door herprioritering

---

[1] Bronnen: www.ecpat.nl , Rapport 20 augustus 2013 "Barrières tegen kindersekstoerisme" van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel geweld tegen kinderen (NRM) en rapport 10 september 2013 "Aanpakken, oppakken, doorpakken" van Terre des Hommes.

[2] Overzicht van Directie Consulaire Zaken en Migratiebeleid van het ministerie van Buitenlandse Zaken, waarnaar verwezen wordt in onder voetnoot 1 genoemd rapport van 20 augustus 2013 van de NRM.

bij de politie is de capaciteit die noodzakelijk is voor de bestrijding van kinderpornografie en kindersekstoerisme vergroot. Door het onderbrengen in een landelijke structuur en het inrichten van de landelijke sturing onder het gezag van het OM is de aanpak sterk verbeterd. Zoals hierboven beschreven kan een "Nederlandse" kindersekstoerist in Nederland worden vervolgd. Soms gebeurt dat ook. De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld Tegen Kinderen (NRM) en Terre des Hommes (TdH) noemen het vorenstaande ook in hun rapporten. Politie en OM hebben dat eveneens gedaan in hun fenomeenbeschrijving kindersekstoerisme. In deze drie rapporten is ook beschreven dat de Nederlandse politie en justitie in een enkel geval via rechtshulp kunnen bijdragen aan de opsporing en vervolging van "Nederlandse" kindersekstoerist in het buitenland. De opsporing en vervolging van Nederlandse kindersekstoeristen is echter complex. Dit wordt veroorzaakt door het verschil in rechtssystemen, het niet hebben van opsporingsbevoegdheid van de Nederlandse politie en justitie in die landen en daarmee een hoge mate van afhankelijkheid van lokale instanties. Bovendien is er een gebrek aan internationale afspraken en samenwerking op dit onderwerp met die landen en is de informatiepositie van de Nederlandse politie en justitie op dit onderwerp onvoldoende.

Basis voor het plan van aanpak

In de afgelopen jaren heeft de Nederlandse overheid een basis voor de aanpak van kindersekstoerisme gelegd in de vorm van publiek – private samenwerking. Dit o.a. met de realisatie van de internethotline www.meldkindersekstoerisme.nl, het aangaan van de samenwerking met de Koninklijk Marechaussee (KMar), de reisbranche en de ngo's en de organisatie van een tweetal campagnes kindersekstoerisme op de luchthavens. Hierdoor worden de meldingen over kindersekstoerisme sinds 1 oktober 2012 centraal bij de landelijke eenheid kinderpornografie geregistreerd, gewogen en uitgezet voor opvolging binnen de politie. Op 18 april 2013 is Nederland lid geworden van de Virtual Global Taskforce (VGT), een internationaal samenwerkingsverband van landen en opsporingsorganisaties, Ngo's en bedrijven ter versterking van de bestrijding van online kindermisbruik. Lidmaatschap van de VGT biedt extra mogelijkheden om met diverse internationale partners op een strategisch niveau samen te werken aan een (vernieuwende) aanpak van kinderpornografie en kindersekstoerisme. Voortbouwend op de hiervoor beschreven fundamenten wordt met dit meerjarig plan de aanpak van kindersekstoerisme naar een hoger niveau getild. Het plan bevat enerzijds maatregelen die in Nederland en in het buitenland barrières vormen voor (potentiële) Nederlandse kindersekstoeristen om te voorkomen dat zij in het buitenland kinderen seksueel misbruiken. Anderzijds bevat het maatregelen ter verbetering van de informatiepositie van de Nederlandse politie en justitie. Dit om de opsporing en de vervolging van kindersekstoeristen te verbeteren en om een intensievere samenwerking met publieke en private partijen, nationaal en internationaal, te realiseren.

Drie actielijnen

Met dit plan van aanpak wordt beoogd om een samenhangend pakket aan maatregelen meerjarig uit te voeren. Op basis van tussentijdse reflectie en voortschrijdend inzicht kunnen de verschillende onderdelen van het plan nader worden beschreven en uitgevoerd. Het plan is zo opgezet dat stap voor stap samen met de juiste partners maatregelen worden uitgevoerd en gaande de uitvoering steeds gedetailleerder worden gepland. De Nederlandse overheid laat met dit plan zien haar verantwoordelijkheid te nemen voor Nederlanders die zich in het buitenland schuldig maken aan het seksueel misbruik van kinderen. Daarnaast wordt met het plan een bijdrage geleverd aan de bestrijding van het fenomeen wereldwijd.

Het plan van aanpak kindersekstoerisme bevat drie actielijnen:

1. Inzet op preventie
2. Opsporing en vervolging

3. Samenwerking nationaal en internationaal

1. Inzet op preventie

1.1 Algemeen

Het is van primair belang om zoveel mogelijk barrières te creëren. Zodoende kan voorkomen worden dat Nederlanders naar het buitenland vertrekken en daar kinderen seksueel misbruiken. Daarbij zijn niet alleen preventieve maatregelen van algemene aard nodig. Het zijn met name de maatregelen ter voorkoming van recidive in het buitenland door Nederlanders die in het verleden in Nederland zijn veroordeeld voor seksueel misbruik van kinderen, die onverkort de aandacht verdienen. Er lopen in het kader van de begeleiding van zedendelinquenten al diverse trajecten. Daarbij wordt voor het onderwerp kindersekstoerisme aansluiting gezocht.

1.2 Internationale VOG

Op Europees niveau zijn, mede op verzoek van Nederland, in de richtlijn seksueel misbruik en uitbuiting van kinderen afspraken gemaakt om kindermisbruik te voorkomen. In artikel 10 van deze richtlijn is opgenomen dat, wanneer dit wenselijk is vanwege het gevaar dat daders vormen en het mogelijke risico op herhaling van de strafbare feiten, aan veroordeelde daders tijdelijk of permanent een verbod dient te worden opgelegd dat ten minste betrekking heeft op het uitoefenen van beroepsactiviteiten waarbij zij rechtstreeks en geregeld in aanraking komen met kinderen. Op basis van deze afspraken bevraagt Nederland met ingang van 1 oktober 2012 andere lidstaten over relevante justitiële informatie van personen die in de kinderopvang, jeugdzorg of het onderwijs willen werken en hiervoor een Verklaring Omtrent Goed Gedrag (VOG) aanvragen. Deze bevraging vindt standaard plaats bij personen die een andere nationaliteit hebben dan de Nederlandse en hier in de kinderopvang, jeugdzorg of het onderwijs willen werken.

Om het mogelijk te maken dat werkgevers in het buitenland, bijvoorbeeld in bronlanden van kindersekstoerisme, voor Nederlanders die daar willen komen werken, een VOG kunnen vragen, worden thans door de Dienst Justis de voorbereidingen getroffen om de VOG, en het aanvraagformulier daarvoor, ook in het Engels beschikbaar te stellen. Daarmee kunnen Nederlanders, die eerder zijn veroordeeld voor zedendelicten, in de toekomst makkelijker geweigerd worden voor een functie in het buitenland waarbij met kinderen of andere kwetsbare groepen gewerkt wordt.

1.3 SOMEC-project

Nederland neemt als projectpartner deel aan het SOMEC-project (Serious Offending By Mobile European Criminals) dat in februari 2013 op initiatief van het Verenigd Koninkrijk is gestart. Doel van dit project is om eind 2014 op Europees niveau aanbevelingen te doen over de uitwisseling van gegevens van ernstige zeden- en geweldsdelinquenten ten einde de lidstaten in staat te stellen het toezicht op deze personen te optimaliseren ter voorkoming van recidive. Momenteel wordt in het kader van dit project geïnventariseerd welke mogelijkheden er zijn om op Europees niveau informatie uit te wisselen over ernstige zeden- en geweldsdelinquenten. Het verzamelen van “best practices” in het toezicht op ernstige zeden- en geweldsdelinquenten maakt tevens onderdeel uit van deze inventarisatie.

1.4 Screening van werknemers en vrijwilligers kinderhulporganisaties

Er wordt overleg gevoerd met een aantal ngo’s in Nederland om te stimuleren dat ngo’s, hulporganisaties, liefdadigheidsinstellingen, scholen en weeshuizen in het buitenland hun verantwoordelijkheid voor de bescherming van kinderen goed invullen en handhaven. Dit door onder meer het bij dergelijke organisaties onder de aandacht brengen van de mogelijkheid om een internationale VOG te verlangen van hun Nederlandse medewerkers en vrijwilligers in bronlanden van kindersekstoerisme. Ngo’s in Nederland kunnen hierbij een stuwende rol spelen. Daarom wordt op dit punt de samenwerking met hen gezocht.

1.5 Langdurig toezicht op zedendelinquenten

Het wetsvoorstel langdurige toezicht biedt op termijn de mogelijkheden om in Nederland veroordeelde kindermisbruikers langer, zo nodig levenslang/langdurig, onder toezicht te houden en in dat kader bijvoorbeeld een locatie- of reisverbod op te leggen. Dit wetsvoorstel wordt in het najaar voorgelegd aan de Tweede Kamer.
Daarop vooruitlopend wordt bezien of de monitoring van zedendelinquenten in Nederland nog kan worden verbeterd. Hierbij zal ook worden onderzocht op welke wijze effectief kan worden toegezien op naleving van de aan veroordeelde pedoseksuelen opgelegde vrijheidsbeperkingen die hen beletten om naar het buitenland te reizen.

1.6 Weigeren of vervallen verklaren paspoort

In voorkomende gevallen kan en zal op grond van artikel 24, sub a, juncto artikel 25 van de Paspoortwet bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) een verzoek worden ingediend tot opname van de personalia van een veroordeelde pedoseksueel met een hoog recidiverisico in het Register paspoortsignaleringen. Een registratie in het Register paspoortsignaleringen op grond van artikel 24, sub a, Paspoortwet leidt ertoe dat het paspoort van de veroordeelde pedoseksueel met een hoog recidiverisico kan worden geweigerd of vervallen worden verklaard. Hierbij dient een tweetal kanttekeningen te worden geplaatst. Enerzijds zal een registratie in het Register paspoortsignaleringen niet voor alle situaties uitkomst bieden omdat Nederlanders binnen Europa op een identiteitskaart kunnen reizen en een identiteitskaart niet geweigerd of vervallen verklaard kan worden. Dit in verband met strijdigheid met de Wet op de identificatieplicht. Anderzijds omdat de uiteindelijke beslissing tot het weigeren of vervallen verklaren van een paspoort wordt genomen door de paspoort uitgevende instantie. Bovendien zal in de praktijk het weigeren of vervallen verklaren van een paspoort alleen nut kunnen hebben in combinatie met andere toezichtsmaatregelen (bijvoorbeeld een structurele meldplicht). Er wordt nog nader onderzocht op welke wijze effectief kan worden toegezien op naleving van opgelegde vrijheidsbeperkingen die veroordeelde pedoseksuelen beletten om naar het buitenland te reizen. De handhaving van de maatregel waarbij een paspoort wordt geweigerd of vervallen wordt verklaard wordt daarin ook meegenomen.

2. Opsporing en vervolging

2.1 Verbetering informatiepositie

2.2 Campagne Kindersekstoerisme

2.3 Inzet politie en OM algemeen

2.4 Handboek kindersekstoerisme

2.5 Inzet Liaisons

2.1 Verbetering informatiepositie

De informatiepositie van de Nederlandse politie en justitie op het gebied van kindersekstoerisme is volgens eigen onderzoek op dit moment onvoldoende. Er bestaat onvoldoende zicht op de plegers van kindersekstoerisme. Wie zijn het? Hoe gaan ze te werk? Waar vindt het vooral plaats? En wie faciliteert het misbruik?

Voor de aanpak van kindersekstoerisme door politie en OM is het van belang dat in de justitiële systemen duidelijk geregistreerd wordt in welke zaken er sprake is van het kindermisbruik in het buitenland. Door OM en politie wordt gezamenlijk geïnvesteerd in een duidelijke en een eenduidige registratie van deze delicten. Hiervoor zal een inventarisatie worden gemaakt welke informatie (uit meldingen, zaken, restinformatie) geregistreerd moet worden in politie en OM-systemen en hoe dat nu gaat. Vervolgens zal de uitkomst van deze inventarisatie vertaald worden naar een concrete verbetering van de registratie van kindersekstoerisme in de politie- en OM-systemen om zo de informatiepositie substantieel te verbeteren.

Met het ministerie van Buitenlandse zaken (BuZa) is afgesproken dat BuZa met ingang van 1 januari 2014 maandelijks aan de Nederlandse politie een overzicht verstrekt van het aantal Nederlanders dat in het buitenland verdacht wordt of veroordeeld is voor seksueel misbruik van kinderen. BuZa beschikt overigens uitsluitend over informatie over in het buitenland in detentie zittende Nederlanders indien deze zelf aan de plaatselijke autoriteiten toestemming geven om de Nederlandse ambassade op de hoogte te stellen. Het overzicht geeft daarom geen volledig beeld maar kan wel bijdragen aan de verbetering van het zicht op zaken.
Inzichten als gevolg van de verbeterde informatiepositie dienen mede als basis voor en zullen worden meegenomen in de verdere uitvoering van het plan van aanpak.

2.2 Campagne kindersekstoerisme

Er wordt gewerkt aan de verbetering van het verkrijgen en gebruiken van informatie over vermeende kindersekstoeristen afkomstig van derden zoals het publiek en ngo's. Deze informatie kan worden verzameld door samen te werken met andere private en publieke partijen, zoals weergegeven onder de actielijn samenwerking. Ook komt deze informatie naar boven als onderdeel van de publiekscampagnes. De verbetering van de kwaliteit van de meldingen heeft daarbij structurele aandacht. Het betrekken van de samenleving bij de bestrijding van het fenomeen kindersekstoerisme maakt onderdeel uit van de aanpak kindersekstoerisme. In dat kader zijn inmiddels een tweetal campagnes gevoerd, laatstelijk op de luchthavens Schiphol, The Hague-Rotterdam en Eindhoven. In overleg met de samenwerkingspartners -de Koninklijke Marechaussee (KMar), Meld Misdaad Anoniem, de reisbranche en de ngo's ECPAT en PLAN Nederland- is besloten om de campagne op de luchthavens jaarlijks te herhalen. Daarnaast wordt in samenwerking met de hiervoor genoemde partners per gelegenheid aandacht gevraagd voor het fenomeen, bijvoorbeeld tijdens de jaarlijkse vakantiebeurs in Utrecht of tijdens WK's en EK's voetbal. Zo zijn momenteel campagne-activiteiten in voorbereiding voor het WK voetbal van 2014 in Brazilië.

Verder zullen in 2014 mogelijkheden worden verkend voor de aansluiting bij de Europese campagne tegen kindersekstoerisme onder de slogan "Don't look away". De huidige deelnemende landen zijn Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Frankrijk en Luxemburg. Doel van de verkenning is om deze campagne nationaal te adopteren en internationaal samen met de deelnemende landen campagneactiviteiten te organiseren. Deze campagne zal de huidige Meld Misdaad Anoniem campagne onder de slogan "doorbreek het stilzwijgen" dan op termijn vervangen om zodoende internationaal met de deelnemende landen uniform en grenzeloos herkenbaar te kunnen optreden.

2.3 Inzet politie en OM algemeen

De aanpak van kindersekstoerisme op zaaksniveau is belegd bij de Teams Bestrijding Kinderporno en Kindersekstoerisme (TBKK) van de politie, onder aansturing van het Nationaal Programma ter bestrijding van Kinderporno en Kindersekstoerisme (NPKK) van de politie. Het gezag van de opsporing ligt bij het OM onder regie van het Landelijk Parket. Op strategisch niveau wordt door de Nationale Stuurploeg Kinderporno en Kindersekstoerisme (NSKK) gestuurd op het behalen van de doelstellingen in de bestrijding van kinderporno en kindersekstoerisme. De Tactische Stuurploeg is verantwoordelijk voor de weging en (tactische) sturing in kindersekstoerismezaken. De inzet van de politie voor kindersekstoerismezaken wordt primair opgevangen binnen de voor kinderpornografie gelabelde capaciteit van 150 FTE, daar waar mogelijk in verbinding met de teams zeden en mensenhandel.

Het primaire uitgangspunt van het beleid is dat verdachten van kindersekstoerisme zo veel mogelijk worden opgespoord en vervolgd in het land waar zij het seksueel misbruik van kinderen plegen. De Nederlandse politie en justitie onderzoeken actief in hoeverre Nederland een bijdrage kan leveren aan de opsporing en vervolging daar, bijvoorbeeld door informatie-uitwisseling en samenwerking. Randvoorwaarde daarbij is dat het desbetreffende land ook samenwerking wenst. Daarnaast pakken politie en OM de zaken op waarover zij in Nederland, een melding of aangifte krijgen of waarbij uit lopende opsporingsonderzoeken informatie over kindersekstoerisme naar voren komt. Kortom: elk signaal van kindersekstoerisme krijgt opvolging. Dat elke melding van kindersekstoerisme wordt opgepakt betekent overigens niet dat het ook automatisch leidt tot een opsporingsonderzoek. Niet iedere melding bevat namelijk voldoende aanknopingspunten voor opsporingsonderzoek. Wel wordt iedere melding vastgelegd en zoveel mogelijk onderzocht.

In de periode van 1 januari 2013 tot 1 oktober 2013 zijn door politie en OM acht kindersekstoerisme zaken opgepakt. De ervaringen die zijn opgedaan tijdens deze onderzoeken geven bij volgende zaken beter inzicht in de juiste afhandeling van deze zaken en zullen in die zin ook worden meegenomen in de verbetering van de aanpak.

Juridisch gezien bestaat voor de Nederlandse strafbaarstelling weinig tot geen verschil tussen het plegen van misbruik van een kind in Nederland of in het buitenland. Zaken die zich in Nederland voordoen op het gebied van kindersekstoerisme worden daarom vervolgd conform de Richtlijn Zeden van het OM.

2.4 Inzet Liaisons

Wanneer de Nederlandse politie en justitie kennis krijgen van een zaak waarin een Nederlander in het buitenland (meer specifiek in de bronlanden) is aangehouden voor misbruik van kinderen - ongeacht of deze persoon voor kortere of langere tijd in het buitenland verblijft of daar woonachtig is - zoekt de Nederlandse politie via de Liaison Officer (LO) contact met de plaatselijke opsporingsinstantie(s). Dit om ter plaatse hulp aan te bieden ten behoeve van de opsporing en vervolging van de betreffende verdachte in het "pleegland". Vaak gebeurt dit door de mogelijkheid tot het doen van rechtshulpverzoeken onder de aandacht te brengen. Voor het vragen en verlenen van rechtshulp is niet in alle gevallen een verdrag vereist. De politie kan namelijk op grond van artikel 552i Sv (eenvoudige) rechtshulpverzoeken zelfstandig afdoen en op grond van artikel 5.1 Besluit Politiegegevens informatie verstrekken aan buitenlandse autoriteiten. Met bronlanden van kindersekstoerisme kan dan ook worden samengewerkt bij het opsporen van strafbare feiten zonder dat daar een rechtshulpverdrag aan te grondslag ligt. Randvoorwaarde daarbij is wel dat de bronlanden zelf deze samenwerking ook willen. Daarnaast kan het VN-verdrag ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit (het UNTOC-verdrag) dienen als grondslag voor rechtshulpverlening indien het delict georganiseerd van aard en grensoverschrijdend is. Bij dit verdrag zijn 176 landen aangesloten.

De inzet van LO's voor de aanpak van kindersekstoerisme geschiedt binnen het bredere beleid dat gevoerd wordt ten aanzien van de inzet van liaison officers. Concreet houdt dit beleid voor de aanpak van kindersekstoerisme in dat binnen Europa de inzet van de Nationale Politie in toenemende mate met flexibel inzetbare LO's, de zogenaamde FILO's, zal geschieden. FILO's werken vanuit Nederland en hebben een land dan wel regio en/of een thema als aandachtsgebied. De aanpak van kindersekstoerisme is een van deze aandachtsgebieden. Buiten Europa geldt dat de liaisonfunctie, en daarmee ook de inzet voor de aanpak van kindersekstoerisme, wordt gecontinueerd en de politie LO's buiten de EU zijn dan ook daar waar nodig intensief betrokken bij de aanpak van dit fenomeen[3].

De Landelijke Eenheid zal periodiek de National Central Bureaus (NCB's) van Interpol bevragen op signalen van Nederlandse kindersekstoeristen in de bronlanden die genoemd worden in het rapport 'barrières tegen kindersekstoerisme' van de NRM. Daarnaast worden de bronlanden voor kindersekstoerisme waar momenteel geen LO van de politie en/of de KMar is geplaatst of geaccrediteerd, toegewezen aan het aandachtsgebied van de bestaande LO's in de regio. Wanneer Interpol melding maakt van een kindersekstoerisme-verdenking, neemt de LO contact op met de politieautoriteiten van het betreffende land en gaat hij of zij na welke actie ondernomen kan worden. Binnen de EU zijn de vaste en flexibele LO's tevens inzetbaar op de bestrijding van kindersekstoerisme.

Een extra FILO wordt ingezet voor een periode van twee jaar op de post Manilla, specifiek voor het thema kindersekstoerisme met als aandachtsgebied de regio Azië, met speciale aandacht voor Thailand en Cambodja. Op operationeel niveau vormt de FILO de verbindende schakel tussen de buitenlandse politieautoriteiten, het TBKK en het Team bestrijding Mensenhandel en Mensensmokkel van de Landelijke Eenheid van de politie. Genoemde teams voeren in pilotprojecten gezamenlijke opsporingstrajecten uit met de Thaise en de Filipijnse politie ten aanzien van kindersekstoerisme waarbij de FILO kindersekstoerisme een verbindende en faciliterende rol heeft. Voorts werkt de FILO nauw samen met de vaste politieliaison officers in Bangkok, Kuala Lumpur en Canberra. Tweemaandelijks komen de LO's bijeen in een tijdelijk regionaal platform kindersekstoerisme van de LO's in Azië om de actuele situatie en ontwikkelingen in de regio te bespreken en tot een gezamenlijke, elkaar versterkende, regionale aanpak te komen. Met deze maatregel heeft de politie een FILO in de belangrijkste bestemmingslanden voor KST in de regio. Tevens wordt samenwerking gezocht met Australië, dat eveneens actief is in de aanpak van kindersekstoerisme in Azië. De LO kindersekstoerisme Azië ontwikkelt een regionale aanpak van het fenomeen kindersekstoerisme ten behoeve van de taakinvulling van de LO's in de regio.

Daarnaast wordt voor de periode van één jaar (2014) een FILO voor kindersekstoerisme met als aandachtsgebied Zuid-Amerika geplaatst in Rio de Janeiro, vergelijkbaar met het concept zoals hierboven beschreven voor Azië. Dit omdat in 2014 het WK Voetbal plaatsvindt in Rio de Janeiro. Dit type evenement kan een grote aantrekkingskracht hebben op kindersekstoeristen. Een andere taak van de FILO kindersekstoerisme Zuid-Amerika is het in nauwe samenwerking met de vaste LO's in de regio (Colombia, Paramaribo, Caracas en Curaçao) ontwikkelen van een regionale aanpak ten behoeve van de taakinvulling van de LO's in de regio.

Tevens wordt een hogere politiefunctionaris ingezet voor de periode van een jaar om samenwerkingsmogelijkheden te verkennen en ervaringen uit te wisselen met andere landen die een actieve aanpak van kindersekstoerisme hebben (onder andere het Verenigd Koninkrijk,

[3] Het volledig overzicht van plaatsingen van liaisons binnen het netwerk van de Nationale Politie en de KMar staat beschreven in de bijlage bij de brief 'liaisonbeleid politie' aan de Tweede Kamer.

Duitsland, de Verenigde Staten en Australië). Deze politiefunctionaris krijgt de opdracht om in de loop van 2014 een advies uit te brengen aan het ministerie van Veiligheid en Justitie. In dat kader wordt tevens bezien hoe in de aanpak van kindersekstoerisme aangesloten kan worden bij lopende activiteiten van de politie ten behoeve van de prioritaire landen voor de internationale politiesamenwerking (zie ook de brief 'Liaisonbeleid Politie' aan de Tweede Kamer). Deze politiefunctionaris kan ook werkzaamheden verrichten in het kader van de in dit plan van aanpak genoemde Virtual Global Taskforce (VGT).

Een aantal Afrikaanse landen wordt door de NRM in haar rapport 'barrières tegen kindersekstoerisme' genoemd als bronland voor kindersekstoerisme. De politie heeft een LO in Marokko en een FILO voor Zuid-Afrika. De KMar heeft een LO in Marokko, Kenia en Nigeria. Blijkens de informatie van de politie zijn er op dit moment vrijwel geen signalen van Nederlandse kindersekstoeristen in deze regio. De informatiepositie van de politie is relatief zwak ten aanzien van de criminaliteitsrelatie tussen Nederland en Afrikaanse landen. Dit vanwege de lage rechtsstaatontwikkeling in veel Afrikaanse landen, waarin veelal niet of nauwelijks aandacht is voor kindersekstoerisme. Daarom wordt op dit moment geen extra LO in Afrika ingezet voor kindersekstoerisme. Indien zich signalen van kindersekstoerisme door Nederlanders in Afrika voordoen, zullen deze worden opgepakt door de LO in wiens aandachtsgebied het betreffende land zich bevindt. Deze werkwijze betreft overigens niet alleen Afrika, maar wordt toegepast op alle bronlanden.

2.5 Handboek kindersekstoerisme

In 2014 leveren politie en OM een handboek kindersekstoerisme op. Dit handboek bevat onder andere 'best practices' en heeft een groeikarakter. Daarin is in ieder geval een checklist kindersekstoerisme opgenomen. Deze checklist is ontwikkeld om in kinderpornografie-zaken de alertheid op kindersekstoerismesignalen te vergroten. De checklist is tot stand gekomen in samenwerking tussen verschillende ngo's, de KMar, politie en OM. Het handboek dient mede als Nederlandse input voor een internationaal handboek voor de aanpak van kindersekstoerisme dat door de VGT zal worden opgeleverd. Hierin worden de 'best practices' van verschillende leden samengebracht.

Samenwerking nationaal en internationaal

Vanwege het grensoverschrijdende karakter van het fenomeen kindersekstoerisme en de vele (zowel gouvernementale als non-gouvernementale organisaties) die een rol hebben in de aanpak hiervan, is een goede samenwerking tussen partijen en vereiste voor een goede aanpak van het fenomeen. Om nieuwe samenwerkingen te verkennen en bestaande uit te breiden of te bestendigen, maken onderstaande trajecten/maatregelen onderdeel uit van dit plan van aanpak.

- *3.1 Samenwerking met ngo's*
- *3.2 Strafrechtelijke samenwerking met bronlanden van kindersekstoerisme*
- *3.3 Bezoek Thaise delegatie*
- *3.4 Internationale masterclass*
- *3.5 Interpol specialist Group on crimes against Children (ISGCAC)*
- *3.6 Project NONANONYMITY*
- *3.7 Actieve participatie binnen internationale organisaties en bijeenkomsten*
- *3.8 Samenwerking met de KMar*

3.1 Samenwerking met ngo's

In de eerste helft van 2013 is door politie en OM de samenwerking met ngo's verkend, waarbij de (juridische) barrières in kaart zijn gebracht. In dit verband is er ook een thematische

bijeenkomst geweest met LO's met betrekking tot kindersekstoerisme. In het vierde kwartaal van 2013 zal deze verkenning uitmonden in een concreet pilot. De uitkomst van de pilot zal als voorbeeld dienen voor mogelijkheden tot verkenning van soortgelijke samenwerking voor de aanpak van kindersekstoerisme in andere landen (te weten de meest voorkomende bronlanden van kindersekstoerisme).

3.2 Strafrechtelijke samenwerking met bronlanden van kindersekstoerisme

Voor de bestrijding van seksueel geweld tegen kinderen werkt Nederland intensief samen met de landen die lid zijn van de Europese Unie en van de Raad van Europa. Grondslagen daarvoor zijn neergelegd in verschillende multilaterale verdragen en, waar van toepassing, ook in bilaterale verdragen die Nederland met verschillende landen heeft. Deze samenwerking veronderstelt kennis van en wederzijds vertrouwen in elkaars rechtssystemen. Waar een derde land nog geen partij is bij die multilaterale verdragen of wanneer deze multilaterale verdragen geen uitkomst bieden, en bij de afwezigheid van een specifiek bilateraal verdrag, kan in ruime mate worden samengewerkt op basis van wederkerigheid als er een Nederlands strafrechtelijke belang tot samenwerking aanwezig is. De afspraken kunnen namelijk ook worden gegoten in de vorm van wederzijdse verkenningen of MoU's met verschillende graden van intensiteit of in sommige gevallen in de vorm van een bilateraal verdrag.

Nederland gaat binnenkort met Thailand in gesprek om gezamenlijk de problemen en de wederzijdse behoeften voor strafrechtelijke samenwerking in kaart te brengen. Hierin wordt het onderwerp kindersekstoerisme expliciet meegenomen. Op basis van de uitkomsten van dit overleg wordt bezien welke vorm van samenwerking met Thailand gewenst en mogelijk is. De ervaringen met Thailand kunnen als voorbeeld dienen voor de verkenning van strafrechtelijke samenwerking inzake de aanpak van kindersekstoerisme met andere landen, te weten: de meest voorkomende bronlanden van kindersekstoerisme.

3.3 Bezoek Thaise delegatie

In de week van 7 oktober 2013 wordt door een Thaise politie delegatie een bezoek gebracht aan het TBKK van de Landelijke Eenheid (LE) om geïnformeerd te worden over de intensivering van de aanpak kinderpornografie en kindersekstoerisme en de rol van het TBKK LE daarbinnen. Deze delegatie zal eveneens een bezoek afleggen aan de KMar en de Douane op Schiphol.

3.4 Internationale masterclass

In samenwerking met de Politieacademie wordt in oktober 2013 door het NPKK en TBKK LE een presentatie verzorgd tijdens een internationale masterclass Programmatische aanpak in Den Haag. Tijdens deze masterclass zullen 27 personen afkomstig uit 19 landen geïnformeerd worden over 4 thema's waaronder kindersekstoerisme. Deelnemers aan het thema kindersekstoerisme zijn afkomstig uit de regio Zuidoost Azië en Australië.

3.5 Interpol specialist Group on crimes against Children (ISGCAC)

Vanaf 1992 is er bij Interpol een internationale groep samengesteld met als doel het terugdringen van misdrijven tegen kinderen. Deze groep, genaamd: 'The Interpol specialist Group on crimes against children (ISGCAC)' komt jaarlijks bij elkaar en bestaat uit leden afkomstig van lidstaten aangesloten bij Interpol, waaronder Nederland. Eind oktober 2013 is de jaarlijkse bijeenkomst waar door vertegenwoordigers van het NPKK en TBKK LE aan zal worden deelgenomen.

Het doel van de groep is:

- Het uitwisselen van informatie, al dan niet verkregen door (wetenschappelijk) onderzoek.
- Uitwisselen van 'best practices, lessons learned en case studies'.

- Vergroten van samenwerking tussen de diverse landen op gebieden, die betrekking hebben op onderzoeken naar seksueel misbruik van kinderen (op het internet).

3.6 Project NONANONYMITY

Nederland neemt deel aan het Interpol project NONANONYMITY. Dit betreft een preventief risico-reductieproject dat zich richt op het ontnemen van de mogelijkheid voor veroordeelde pedofielen met een hoog recidiverisico om anoniem en onopgemerkt te reizen, te emigreren of (vrijwilligers)werk te verrichten met kinderen in het buitenland. Dit project is door de Nederlandse politie (het NPKK) samen met Interpol geïnitieerd en levert drie producten op:

1. De mogelijkheid voor landen om een speciale alerteringsnotice voor veroordeelde pedoseksuelen aan te vragen. Deze notice zal wereldwijd bij paspoortcontroles of een visumaanvraag automatisch de controlerende instantie op de hoogte stellen van de waarschuwing dat de gecontroleerde persoon of de aanvrager van het visum een veroordeelde pedoseksueel met een hoog recidive risico betreft.

2. De ontwikkeling van een Interpol verklaring van geen bezwaar. Potentiele werkgevers kunnen een sollicitant verplicht stellen dit te overleggen. De sollicitant kan deze verklaring bij Interpol aanvragen. Interpol controleert vervolgens wereldwijd of de aanvrager een veroordeelde pedoseksueel is. Indien dit het geval is wordt de verklaring geweigerd en kan de werkgever de sollicitant / vrijwilliger weigeren.

3. Een passief monitoringsysteem reisbewegingen veroordeelde pedoseksuelen. Op basis van de controle hits kan aan lidstaten een overzicht worden verstrekt met betrekking tot de internationale reisbewegingen van de eigen onderdanen en kunnen trends in reisbewegingen worden ontdekt.

Voor het project Nonanonymity (geen anonimiteit) wordt gebruik gemaakt van het bestaande Interpol netwerk van 190 lidstaten, bestaande databases, de bestaande IT-infrastructuur, het bestaande beveiligde communicatienetwerk I-24-7 en het bestaande geïmplementeerde noticesysteem. Interpol geniet het benodigde wereldwijde vertrouwen onder politie instanties, wat noodzakelijk is voor een succesvolle implementatie van het project. Tijdens de ontwikkeling en implementatie zal worden samengewerkt met ngo's en een aantal landen, waaronder een bronland van kindersekstoerisme.

3.7 Actieve participatie binnen internationale organisaties en bijeenkomsten

Om enerzijds op de hoogte te blijven van internationale ontwikkelingen, nieuwe tools en aanpakmogelijkheden, en anderzijds om de Nederlandse aanpak te positioneren in het internationale werkveld, zal er actief worden deelgenomen aan diverse expertmeetings en bijeenkomsten van en met relevante internationale partners. Dit gaat om diverse partijen, zoals de Raad van Europa, de Verenigde Naties, de Europese Unie, maar ook meer specifiek op opsporing gerichte partijen zoals de Virtual Global Taskforce (VGT), Interpol, Europol, NEcMec (National Centre for Missing and Exploited Children), LO's en andere partijen van wie Nederland afhankelijk is voor o.a. kennis, expertise en operationele samenwerking. Door aanwezig te zijn en eigen ervaringen te delen kan een breed internationaal netwerk vol ervaring en expertise aangeboord worden. Dit komt ten goede van de Nederlandse en internationale aanpak van kindersekstoerisme.

Lidmaatschap van de VGT biedt extra mogelijkheden om met diverse internationale partners op een strategisch niveau samen te werken aan een (vernieuwende) aanpak van kinderpornografie en kindersekstoerisme. De Nederlandse politie (vertegenwoordigd door het NPKK) zal, als onderdeel van de activiteitenagenda van de VGT, meewerken aan de ontwikkeling van een

internationaal handboek voor de aanpak van kindersekstoerisme waarin de “best practices” van de verschillende leden zijn verzameld. De best practices uit dit handboek zullen als input dienen voor de doorontwikkeling van de Nederlandse aanpak van kindersekstoerisme.

3.8 Samenwerking met de KMar

De KMar is gelet op haar taakstelling en positie een belangrijke samenwerkingspartner in de bestrijding van kindersekstoerisme. Op het terrein van campagne voeren wordt sinds enkele jaren al samengewerkt met de KMar. Omdat de KMar aan de grens een belangrijke signalerende rol heeft werkt zij tevens mee aan de uitwerking van de plannen voor langdurig toezicht zedendelinquenten. De KMar kan ook in samenwerking met andere landen signaleren om bijvoorbeeld te voorkomen dat een onderdaan van het ene land een reisverbod omzeilt door via een ander land naar een bronland van kindersekstoerisme te reizen.